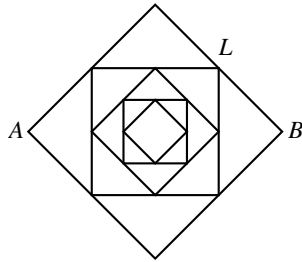

Diákolimpia előkészítő szakkör (Budapest, 2021. január 18.)

1. Keretek egymásban.

Drótból négyzet alakú keretet készítünk. Ezután az oldalfelező pontokba újabb négyzet alakú keretet forrasztunk, ugyanabból a drótból. Ezután ennek a négyzetnek az oldalfelező pontjaiba is egy újabb négyzetet forrasztunk, ugyan-ebből drótból, és ezt így ismét-
teljük a végtelenségig.

Határozzuk meg az így kapott ellenállás-hálózat elektromos ellenállását az A és B pontok között, feltéve, hogy a legkülső, L oldalú négyzet egy oldalának ellenállása R !

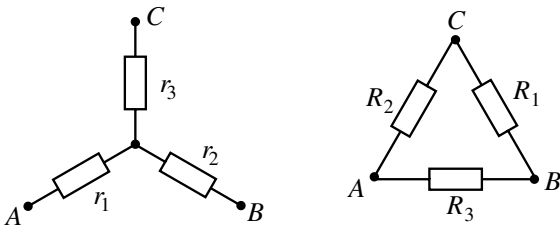
2. Szabályos testek ellenállásból.

Drótdarabokból összeforrasztjuk mind az öt szabályos testet úgy, hogy minden él ellenállása R . Határozzuk meg

- (a) az oktaéder eredő ellenállását egy él, illetve egy testátló két végpontja között!
- (b) a kocka eredő ellenállását egy él, egy lapátló illetve egy testátló két végpontja között!
- (c) a tetraéder, a dodekaéder és az ikozaéder eredő ellenállását egy él két végpontja között!

3. Ellenállás-gráf. Egy ohmos ellenállásokból, mint élekből N csúcú összefüggő, egyszerű gráfot építünk fel. (Egy gráf *egyszerű*, ha nincsenek benne többszörös- és hurokélek.) Ezután minden ellenállás végpontjai között megmérjük az áramkör eredő ellenállását. Mekkora ezen ellenállások összege? (Először alacsony foksámú gráfok esetén próbáljuk megsejteni az eredményt.) Érvényben marad-e az eredmény nem egyszerű, összefüggő gráfok esetén?

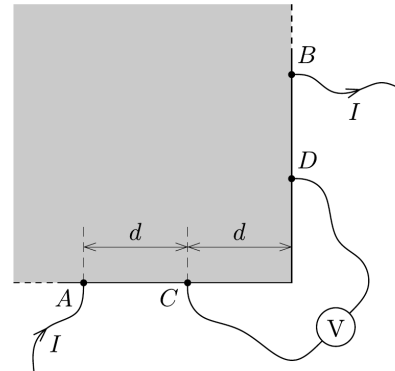
4. Csillag-delta átalakítás. Az ábrán az r_1, r_2, r_3 ellenállások „csillag” kapcsolásban, az R_1, R_2, R_3 ellenállások „delta” kapcsolásban vannak.

Alkalmasan megválasztott ellenállások esetén a két kapcsolás teljesen ekvivalens. Ezt feltételezve fejezzük ki az r_i ellenállásokat az R_i ellenállásokkal és fordítva!

5. Fajlagos ellenállás. Egy nagyméretű, négyzet alakú, vékony fémlemez anyagának fajlagos ellenállását szeretnénk megmérni. Ehhez a lemez egyik csúcának közelében kiválasztjuk a két szomszédos oldalélen található A, B, C és D

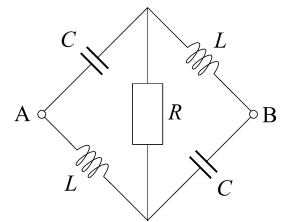
pontokat az ábrán látható módon. (Az A és B pontok távolsága a kiválasztott csúcstól $2d$, a C és D pontoké pedig d , ahol d sokkal kisebb a fémlemez oldalhosszánál.)

Ha az A pontba I erősségű áramot vezetünk, a B pontból pedig elvezetjük azt, akkor a C és D pontok közé kapcsolt voltmérő U feszültséget jelez. Határozzuk meg a fémlemez ρ fajlagos ellenállását, ha tudjuk, hogy a lemez vastagsága δ !

6. AC hídkapcsolás.

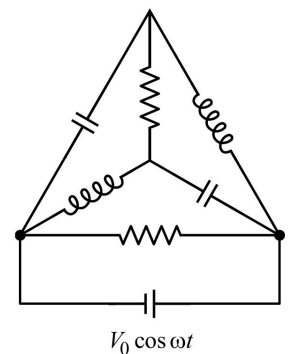
Az ábrán látható kapcsolásban $R = 1 \Omega$, $L = 3,18 \text{ mH}$ és $C = 1,59 \text{ mF}$. Az áramkör A és B pontja közé 1 V effektív feszültségű, 100 Hz frekvenciájú szinuszosan változó feszültséget kapcsolunk.

Mekkora az ellenálláson folyó áram effektív értéke? (Segítség: Használjunk komplex jelölésmódot!)

7. RLC tetraéder.

Tekintsü az ábrán látható tetraéder alakú RLC kört! A tetraéder két átellenes élét R ohmos ellenállás, másik két átellenes élét C kapacitás, harmadik két átellenes élét pedig L induktivitás alkotja. Az egyik ohmos ellenállás két végpontjára V_0 amplitúdójú, $\omega = 1/\sqrt{LC}$ körfrekvenciájú váltófeszültséget kapcsolunk. Tegyük föl továbbá, hogy $R = \sqrt{L/C}$.

Határozzuk meg az áramkörben folyó áram amplitúdóját!

Jó munkát!
Tasnádi Tamás